

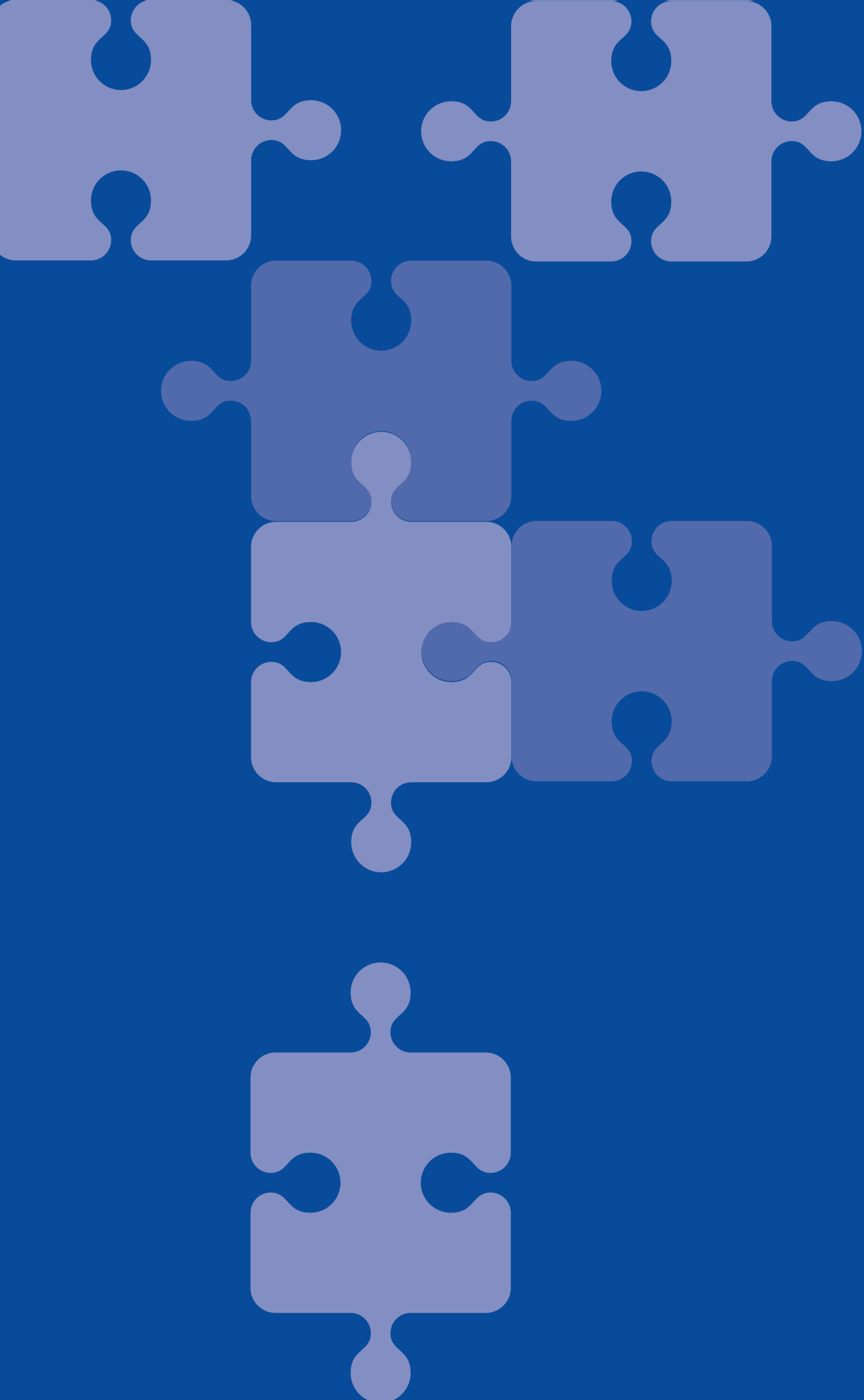
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ HELIOS

Η Αναγκαιότητα και τα Οφέλη της Ένταξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου

Το HELIOS είναι το πρώτο πανελλαδικό πρόγραμμα ολιστικής υποστήριξης της ένταξης, που ξεκίνησε το 2019, με στόχο την υποστήριξη της ένταξης των προσφύγων¹ στην ελληνική κοινωνία και την ενίσχυση της αυτόνομης διαβίωσής τους. Το πρόγραμμα HELIOS υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και τους εταίρους υλοποίησής του και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου².

Ο ΔΟΜ, που ιδρύθηκε πριν από 72 χρόνια το 1951, είναι ο κορυφαίος διακυβερνητικός οργανισμός στον τομέα της μετανάστευσης. Με 175 κράτη μέλη και παρουσία σε περισσότερες από 100 χώρες, ο ΔΟΜ είναι προσηλωμένος στην αρχή ότι η ανθρώπινη και ομαλή μετανάστευση ωφελεί τους μετανάστες και την κοινωνία. Ο Οργανισμός συνεργάζεται με τους εταίρους του στη διεθνή κοινότητα ώστε να συμβάλλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της μετανάστευσης, να προωθήσει την κατανόηση των μεταναστευτικών θεμάτων, να ενθαρρύνει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη μέσω της μετανάστευσης και να προασπίσει την ευημερία και τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των μεταναστών.

¹ Για τους σκοπούς του παρόντος εντύπου, και για λόγους απλοποίησης του κειμένου, ο όρος «πρόσφυγας», όπου χρησιμοποιείται στο κείμενο, υποδηλώνει τη σχετική ομάδα στόχο του HELIOS που περιλαμβάνει δικαιούχους διεθνούς προστασίας και δικαιούχους προσωρινής προστασίας.

² Το πρόγραμμα HELIOS χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τον Ιούνιο του 2019 έως τον Δεκέμβριο του 2021 και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου από τον Ιανουάριο του 2022.

«Το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου έθεσε από την πρώτη στιγμή της σύστασής του στόχο να θέσει υπό έλεγχο το μεταναστευτικό ζήτημα. Με συντονισμένες κινήσεις μειώσαμε δραστικά τις επιπτώσεις της παράνομης μετανάστευσης στις τοπικές κοινωνίες και κάναμε τα απαραίτητα βήματα έτσι ώστε μέσω της νόμιμης μετανάστευσης να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της ελληνικής οικονομίας με γνώμονα τις αντοχές και της ελληνικής κοινωνίας. Αξιοποιώντας ευρωπαϊκούς πόρους όπως π.χ. από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προσφέραμε σε Δικαιούχους Διεθνούς Προστασίας την ευκαιρία να ενταχθούν μέσω της εργασίας, ενώ μέσω του Προγράμματος HELIOS δώσαμε λύση στο στεγαστικό ζήτημα αυτών των ανθρώπων. Την ίδια ώρα αποδείξαμε ότι στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορούμε να αντιμετωπίσουμε και έκτακτες μεταναστευτικές ροές όπως συνέβη στην περίπτωση των Ουκρανών που διέφυγαν από τον πόλεμο. Με κανόνες διασφαλίζουμε πως η κοινωνία και η οικονομία μας θα προοδεύει και θα αναπτύσσεται με σεβασμό στον άνθρωπο και την εθνική κυριαρχία».

Νότης Μηταράκης
Υπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου

«Προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις νέες προκλήσεις στο σοβαρό ζήτημα της ένταξης, κινηθήκαμε γρήγορα εμπλουτίζοντας τα υπάρχοντα εργαλεία και δημιουργώντας νέα. Έτσι, δημιουργήσαμε τη Νέα Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη Αιτούντων Άσυλο και Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας. Η εν λόγω Εθνική Στρατηγική αφορά την ένταξη των αιτούντων άσυλο και των αναγνωρισμένων δικαιούχων διεθνούς προστασίας και εισάγει μία διαδικασία προ-ένταξης για όσους διαθέτουν προσφυγικό προφίλ. Στρατηγικός στόχος της είναι η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με παράλληλη δημιουργία θέσεων εργασίας σε κρίσιμους τομείς της ελληνικής οικονομίας και αύξηση του ΑΕΠ, ώστε να επωφελούνται Έλληνες και πρόσφυγες. Στη βάση της Εθνικής Στρατηγικής προχωρήσαμε στην αξιοποίηση πόρων από διάφορα Ταμεία, με προεξάρχον το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για την απασχόληση των Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας. Συνεργαστήκαμε με Διεθνείς Οργανισμούς και υποστηρίξαμε εμβληματικά ενταξιακά προγράμματα όπως το HELIOS, το οποίο το καλοκαίρι του 2022 επεκτάθηκε ώστε να περιλαμβάνει και Ουκρανούς δικαιούχους προσωρινής προστασίας, δίνοντας έτσι λύση στο στεγαστικό τους πρόβλημα, ενώ προστέθηκαν νέα εκπαιδευτικά αντικείμενα, όπως ο ευρωπαϊκός τρόπος ζωής, η ισότητα των φύλων, και η αποτροπή κάθε μορφής βίας και εμπορίας ανθρώπων».

Σοφία Βούλτεψη
Υφυπουργός Μετανάστευσης και Ασύλου

«Τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί μεγάλη βαρύτητα από την ελληνική κυβέρνηση στο μείζον ζήτημα της κοινωνικής ένταξης και της αυτόνομης διαβίωσης των αναγνωρισμένων προσφύγων και των δικαιούχων προσωρινής προστασίας στη χώρα μας. Η ενσωμάτωσή τους στην ελληνική κοινωνία, σε ένα κράτος δικαίου που διέπεται από κανόνες, αλλά και η εκπλήρωση της υποχρέωσής μας να στηρίζουμε ανθρώπους που πραγματικά βρέθηκαν σε ανάγκη υπό συνθήκες πολέμου, βίας και κοινωνικού αποκλεισμού, είναι για εμάς το μεγάλο στοίχημα. Ένα στοίχημα

το οποίο επιτυγχάνουμε συνεχίζοντας την προσπάθειά μας προς την επίτευξη του βέλτιστου αποτελέσματος προς αυτήν την κατεύθυνση. Έτσι στηρίξαμε από την αρχή και συνεχίζουμε να στηρίζουμε χρηματοδοτικά και εποπτικά το πρόγραμμα HELIOS, που διαχειρίζεται ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης, που ενισχύει την προσπάθειά μας και βοηθά συστηματικά στον τομέα της κοινωνικής ένταξης των αναγνωρισμένων προσφύγων και των δικαιούχων προσωρινής προστασίας μέσα από ένα ευρύ φάσμα ενταξιακών τομέων στους οποίους δραστηριοποιείται».

Πάτροκλος Γεωργιάδης
Γενικός Γραμματέας Μεταναστευτικής Πολιτικής

«Η επιτυχής ένταξη των μεταναστών είναι ιδιαίτερα σημαντική για τη μελλοντική ευημερία και συνοχή των ευρωπαϊκών κοινωνιών. Παρόλο που τα κράτη μέλη είναι πρωτίστως υπεύθυνα για την ένταξη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει τις εθνικές και τοπικές αρχές στον συντονισμό ενεργειών, στην ανταλλαγή γνώσεων και στην πρόσβαση σε οικονομικούς πόρους. Οι βασικές προτεραιότητες για εμάς είναι η διασφάλιση της ένταξης για όλους, η εξασφάλιση εκπαίδευσης και κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς, η βελτίωση των ευκαιριών

απασχόλησης και της αναγνώρισης δεξιοτήτων, η προώθηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας και η διατήρηση της πρόσβασης σε κατάλληλη και οικονομικά προσιτή κατοικία».

Beate Gminder
Αναπληρώτρια Γενική Διευθύντρια Υπεύθυνη για τη «Επιχειρησιακή Ομάδα Διαχείρισης της Μετανάστευσης» στη Γενική Διεύθυνση Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (DG HOME)

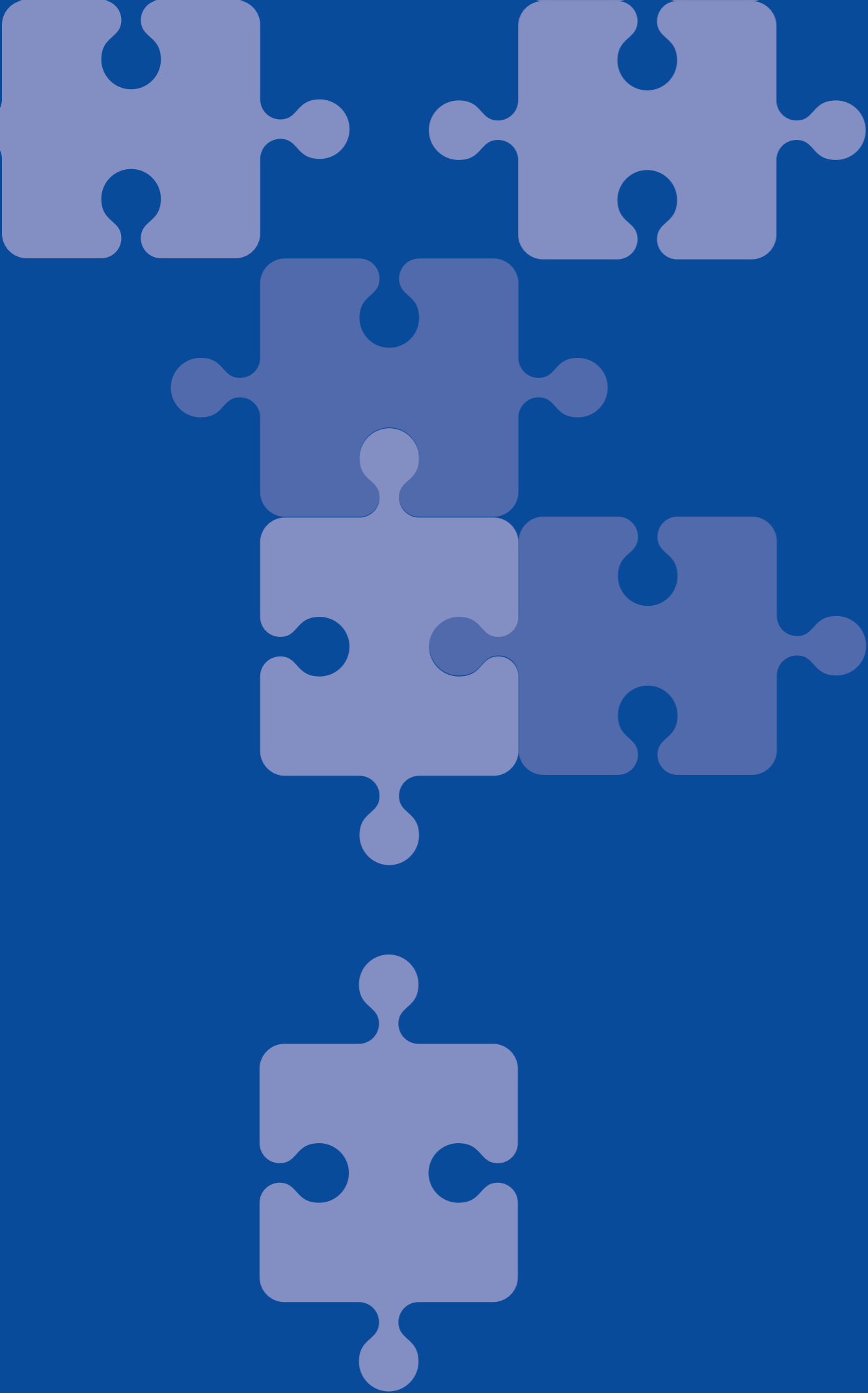

«Η ένταξη είναι μια μακρά και απαιτητική διαδικασία, αλλά είναι ο μόνος τρόπος για την κοινωνία μας να επιτύχει τη συνεχή πρόοδο. Οι πρόσφυγες φέρνουν μαζί τους νέες αντιλήψεις και προοπτικές και όταν καταφέρουν να γίνουν παραγωγικοί, μπορούν να συμβάλουν στην προώθηση της ευημερίας στην ελληνική κοινωνία».

Gianluca Rocco
Επικεφαλής ΔΟΜ Ελλάδος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ	01
• Τι είναι η Ένταξη	02
• Τι είναι το Προσφυγικό Καθεστώς	02
• Τι είναι το καθεστώς Προσωρινής Προστασίας	03
• Γιατί οι πρόσφυγες χρειάζονται υποστήριξη κατά την ένταξη	04
• Το κόστος της μη ένταξης των προσφύγων	05
ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ HELIOS	07
ΣΤΕΓΑΣΗ	12
Λύσεις στέγασης που συμβάλουν στην οικονομική ευημερία από το αρχικό στάδιο ένταξης.....	13
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	14
Εκπαίδευση που προωθεί την ανεξαρτησία, την ενεργή συμμετοχή των προσφύγων και τον διαπολιτισμικό σεβασμό.....	15
ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ	16
Ενίσχυση της απασχολησιμότητας, κάλυψη αναγκών στην αγορά εργασίας και προώθηση της παραγωγικότητας.....	17
ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΝΤΑΞΗΣ	18
Ένταξη των προσφύγων ανά την Ελλάδα και προώθηση και εξισορρόπηση της οικονομικής ανάπτυξης.....	19
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	20
Διεύρυνση της εξειδίκευσης των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών, ευαισθητοποίηση των κοινοτήτων υποδοχής και αύξηση της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης.....	21

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ

Τι είναι η Ένταξη

Η Κοινωνική Ένταξη επιτυγχάνεται μέσω μιας αμφίδρομης διαδικασίας, η οποία θα πρέπει να υποστηρίζεται από τη συνεργασία, τον διάλογο και την ενασχόληση-συμμετοχή της κοινωνίας υποδοχής σε όλα τα στάδια, από την υποδοχή

μέχρι και την ολοκλήρωση της ένταξης. Σύμφωνα με το νέο σχέδιο δράσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (2021-2027), η επιτυχής ένταξη συνδέεται με παρεμβάσεις τόσο σε πρώιμο στάδιο (άμεση ενεργοποίηση) όσο και μεταγενέστερα στους

κάτωθι τομείς:

- Εκπαίδευση και κατάρτιση
- Προώθηση στην απασχόληση και αναγνώριση δεξιοτήτων
- Πρόσβαση στην υγεία
- Πρόσβαση σε κατάλληλη και οικονομικά προσιτή στέγαση

«Ανεξάρτητα από τους λόγους για τους οποίους αυτοί οι άνθρωποι αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις χώρες και τα σπίτια τους, από τη στιγμή που λάβουν υποστήριξη και ενίσχυση ώστε να αρχίσουν να ζουν ανεξάρτητα και να ενταχθούν στην κοινωνία, συνεισφέρουν γρήγορα και με πολλούς τρόπους στην κοινότητα που τους υποδέχτηκε, τους φιλοξένησε και τους έδωσε μια δίκαιη ευκαιρία να ζήσουν τη ζωή τους».

Milan Colic Humljan,
Υπεύθυνος Προγράμματος Ένταξης - HELIOS, ΔΟΜ Ελλάδος.

Τι είναι το Προσφυγικό Καθεστώς

Το καθεστώς του πρόσφυγα είναι μια μορφή διεθνούς προστασίας που παρέχεται από ένα κράτος σε πολίτες τρίτης χώρας ή ανιθαγενείς που δεν μπορούν να ζήσουν στη χώρα καταγωγής ή μόνιμης διαμονής τους ή να επιστρέψουν σε αυτήν λόγω βάσιμου φόβου δίωξης τους εξ αιτίας της φυλής, της θρησκείας, της εθνικότητας, των πολιτικών πεποιθήσεων ή της συμμετοχής τους σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα («Πρόσφυγες»). Μετά την αναγνώρισή του ως πρόσφυγα το άτομο αποκτά

Άδεια Διαμονής καθώς επίσης και σημαντικά δικαιώματα, όπως πρόσβαση στην έκδοση ταξιδιωτικών εγγράφων, πρόσβαση στην αγορά εργασίας, πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην κοινωνική πρόνοια και την υγειονομική περίθαλψη, πρόσβαση σε κατάλυμα, πρόσβαση σε υπηρεσίες ένταξης κ.α., καθώς και σε ειδικές παροχές για τα παιδιά και τα ευάλωτα άτομα. Διεθνής Προστασία (με τη μορφή «καθεστώςτος Επικουρικής Προστασίας»), με παρόμοια

δικαιώματα, παρέχεται από ένα κράτος και σε πολίτες τρίτων χωρών ή ανιθαγενείς, οι οποίοι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για να αναγνωρισθούν ως πρόσφυγες αλλά στο πρόσωπο τους συντρέχουν ουσιώδεις λόγοι από τους οποίους προκύπτει ότι, αν επιστρέψουν στη χώρα της καταγωγής τους ή - στην περίπτωση ανιθαγενών στη χώρα της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους - κινδυνεύουν να υποστούν σοβαρή βλάβη («Δικαιούχοι Επικουρικής Προστασίας»).

Γνωρίζεις ότι: Περίπου 34 εκατομμύρια κάτοικοι στην ΕΕ (8% του συνόλου των κατοίκων της ΕΕ) γεννήθηκαν εκτός της ΕΕ.

Πηγή: Στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2020.

Γνωρίζεις ότι: Το 10% των νέων (ηλικίας 15-34 ετών) που γεννήθηκαν στην ΕΕ έχουν τουλάχιστον έναν γονέα που έχει γεννηθεί στο εξωτερικό.

Πηγή: ΟΟΣΑ, 2021.

Τι είναι το καθεστώς Προσωρινής Προστασίας

Προσωρινή Προστασία είναι μία διαδικασία με έκτακτο χαρακτήρα. Εφαρμόζεται στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει σχετικού νομοθετικού πλαισίου. Η προσωρινή προστασία εξασφαλίζει, σε περίπτωση μαζικής εισροής - ή αν επίκειται μαζική εισροή - εκτοπισθέντων

από τρίτες χώρες που δεν μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, άμεση και προσωρινή προστασία σε αυτά τα άτομα. Στους δικαιούχους Προσωρινής Προστασίας και για όσο διάστημα διατελούν στην κατάσταση αυτή, χορηγείται ατελώς Άδεια Διαμονής ενώ ταυτόχρονα απολαμβάνουν

σημαντικά δικαιώματα, όπως πρόσβαση στην αγορά εργασίας, πρόσβαση στην εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, πρόσβαση στην κοινωνική πρόνοια και την υγειονομική περίθαλψη, κ.α. Προτεραιότητα και ιδιαίτερη μέριμνα δίδεται σε περιπτώσεις ατόμων με ευάλωτοτες.

«Υπάρχουν πολλές καθημερινές ιστορίες ανθρώπων που μαθαίνουν τη γλώσσα μας, την ιστορία μας, τις παραδόσεις μας και θέλουν και μπορούν να είναι παραγωγικοί. Όλοι τους είναι άνθρωποι που μπορούν να γίνουν ενεργά μέλη της κοινωνίας, εάν η ένταξή τους στην κοινότητα γίνει ομαλά σήμερα».

Μελίνα Δασκαλάκη,
Εντεταλμένη Δημοτική Σύμβουλος Υποστήριξης και Κοινωνικής Ένταξης Μεταναστών και Προσφύγων, Δήμος Αθηναίων.

Γιατί οι πρόσφυγες χρειάζονται υποστήριξη κατά την ένταξη

Οι πρόσφυγες χρειάζονται χρόνο για να μάθουν τη γλώσσα, να βρουν δουλειά και να ξεκινήσουν να ζουν ανεξάρτητα. Κατά τη διάρκεια αυτής της διαδικασίας, καλούνται να ανταπεξέλθουν σε διάφορες προκλήσεις όπως η δυσκολία στην επικοινωνία, η έλλειψη εισοδήματος, ο κίνδυνος αστεγίας, η έλλειψη υποστηρικτικού κοινωνικού δικτύου και οι δυσκολίες πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Τόσο η ολιστική

υποστήριξη ένταξης όσο και η αρχική οικονομική στήριξη είναι ζωτικής σημασίας κατά την περίοδο προσαρμογής τους στα δεδομένα της νέας τους κοινωνίας. Το πρόγραμμα HELIOS ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2019, υποστηρίζοντας την ένταξη των ωφελούμενων διεθνούς προστασίας. Από τον Ιούλιο 2022 το πρόγραμμα επέκτεινε τα κριτήρια επιλεξιμότητάς του, ώστε να δέχεται επίσης

και δικαιούχους προσωρινής προστασίας στην Ελλάδα. Μέχρι και τον Δεκέμβριο του 2022 περισσότεροι από 4.800 Ουκρανοί έχουν εγγραφεί στο πρόγραμμα HELIOS, το οποίο παρέχει μεταξύ άλλων, υποστήριξη στέγασης, εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και υποστήριξη της απασχολησιμότητας στα Εκπαιδευτικά Κέντρα Ένταξης του προγράμματος στην Ηπειρωτική Ελλάδα και στην Κρήτη.

«Το πρόγραμμα HELIOS με στήριξε και με βοήθησε πολύ κατά τη διάρκεια της εγκατάστασής μου στην Ελλάδα. Έχω αντιμετωπίσει πολλά προβλήματα ως μετανάστης εδώ και αρκετές φορές άκουσα αρνητικά σχόλια λόγω της εθνικότητάς μου και του χρώματός μου. Αλλά πάντα προσπαθώ να τα ξεπερνάω αυτά με θετική σκέψη. Εδώ και δύο χρόνια εργάζομαι ως νοσοκόμος σε γνωστό οίκο ευγηρίας στην Αθήνα και μου αρέσει πολύ που μπορώ να βοηθάω τους συνανθρώπους μου και να τους στηρίζω».

Samuel Adusei,
Πρόσφυγας που ζει στην Αθήνα.

Γνωρίζεις ότι: Η συνεισφορά των μεταναστών στο εθνικό εισόδημα μέσω των φόρων που καταβάλλουν (2,5 τρισεκατομμύρια δολάρια σε 25 χώρες του ΟΟΣΑ το 2017) είναι μεγαλύτερη από ό,τι λαμβάνουν σε επιδόματα και παροχές υγείας και εκπαίδευσης (2 τρισεκατομμύρια δολάρια στις ίδιες χώρες την ίδια περίοδο).

Πηγή: ΟΟΣΑ, 2020.

Το κόστος της μη ένταξης των προσφύγων

Το κόστος μιας αποτυχημένης διαδικασίας ένταξης - οικονομικό, κοινωνικό και πολιτικό - είναι δυνητικά επιζήμιο για οποιαδήποτε χώρα. Μακροπρόθεσμα η ανεπιτυχής ένταξη μπορεί να οδηγήσει στην περιθωριοποίηση, την αστεγία, την εκμετάλλευση και

την κοινωνική απομόνωση των προσφύγων. Συχνά η απουσία πολιτικών και πρακτικών ένταξης μπορεί να οδηγήσει σε κλιμάκωση κοινωνικών εντάσεων και να τροφοδοτήσει φαινόμενα περιθωριοποίησης και ριζοσπαστικοποίησης. Προκειμένου να αυξηθούν

οι πιθανότητες επιτυχίας, η ένταξη των προσφύγων πρέπει να πραγματοποιείται έγκαιρα, δομημένα, στοχευμένα και αποτελεσματικά, και οι πόροι που επενδύονται προς αυτήν την κατεύθυνση να αποτελούν μια μακροπρόθεσμη επένδυση προς όφελος της χώρας.

Γνωρίζεις ότι: Υπολογίζεται ότι το 50% των Ευρωπαίων πολιτών, θεωρούν ότι η ένταξη των περισσότερων μεταναστών είναι επιτυχής στην περιοχή στην οποία ζουν, αλλά ένα αντίστοιχο σε μέγεθος ποσοστό (47%) πιστεύουν πως η ένταξη είναι ανεπιτυχής σε εθνικό επίπεδο.

Πηγή: Ειδικό Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο - Η ένταξη των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022.

«Ο προσφυγικός πληθυσμός είναι φορέας ενός τεράστιου κεφαλαίου γνώσεων και δεξιοτήτων, η πιστοποίηση του οποίου πολύ συχνά χάνεται, είτε λόγω των συνθηκών υπό τις οποίες οι άνθρωποι εγκατέλειψαν την χώρα τους, είτε επειδή παραβλέπεται στις κοινότητες υποδοχής. Είναι προς όφελος της ελληνικής κοινωνίας, που μαστίζεται από μια μακροχρόνια οικονομική κρίση, να αξιοποιήσει οικονομικά και κοινωνικά αυτήν την γνώση».

Λευτέρης Παπαγιαννάκης,
Διευθυντής GCR (Εταίρος Υλοποίησης του ΔΟΜ για το πρόγραμμα HELIOS), Αθήνα.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ HELIOS

Εκπαιδευτικά Κέντρα Ένταξης HELIOS

1. Κάτω Πετράλωνα,
Αθήνα

2. Μεταξουργείο,
Αθήνα

3. Αθήνα

4. Ταύρος, Αθήνα

5. Θεσσαλονίκη

6. Θεσσαλονίκη

7. Θεσσαλονίκη

8. Ιωάννινα

9. Ηράκλειο, Κρήτη

10. Χανιά, Κρήτη

11. Σητεία, Κρήτη

12. Λάρισα

13. Λιβαδειά

14. Κιλκίς

15. Κατερίνη

16. Τρίπολη

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ HELIOS

Το HELIOS είναι το πρώτο πανελλαδικό πρόγραμμα ολιστικής υποστήριξης της ένταξης, το οποίο ξεκίνησε το 2019, με στόχο την υποστήριξη των προσφύγων κατά την ένταξή τους στην ελληνική κοινωνία. Το πρόγραμμα υλοποιείται από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και τους εταίρους υλοποίησής του, σε στενή συνεργασία με τη Διεύθυνση Κοινωνικής Ένταξης της Γενικής Γραμματείας

Μεταναστευτικής Πολιτικής του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, το οποίο και χρηματοδοτεί το πρόγραμμα. Ο στόχος του προγράμματος είναι διττός:

- να ενισχύσει τις προοπτικές ανεξαρτησίας και αυτονομίας των προσφύγων, υποστηρίζοντας τους ώστε να γίνουν ενεργά μέλη της ελληνικής κοινωνίας και
- να υποστηρίξει τις ελληνικές αρχές στη δημιουργία ενός μηχανισμού βιώσιμης ένταξης

για τους πρόσφυγες στην Ελλάδα, ως μέρος του συνολικού συστήματος διαχείρισης της μετανάστευσης της χώρας. Το πρόγραμμα από το 2019 προσφέρει ολιστική υποστήριξη της ένταξης των ωφελούμενων διεθνούς προστασίας στην ελληνική κοινωνία ενώ από τον Ιούλιο 2022 και έπειτα δικαίωμα εγγραφής στο πρόγραμμα έχουν και οι δικαιούχοι προσωρινής προστασίας στην Ελλάδα.

Γνωρίζεις ότι: Από 01/06/2019 έως 15/12/2022, περισσότεροι από 42.320 ωφελούμενοι εγγράφηκαν στο πρόγραμμα HELIOS εκ των οποίων περισσότεροι από 4.800 είναι Ουκρανοί.
Πηγή: ΔΟΜ Ελλάδα, 2022.

«Η πόλη των Τρικάλων καλωσόρισε τους πρώτους πρόσφυγες το 2016. Η συνύπαρξη του τοπικού πληθυσμού μαζί με τους πρόσφυγες είναι ομαλή και καρποφόρα και για τις δύο κοινότητες. Επίσης, οι πρόσφυγες εδώ στα Τρίκαλα είναι κυρίως νέοι και σίγουρα έχουν δώσει μια νέα ώθηση για ανάπτυξη στην πόλη. Φυσικά, για να υλοποιηθούν τα οφέλη της ένταξης, πρέπει να υπάρχουν και οι κατάλληλοι μηχανισμοί και πολιτικές - και είναι πολύ σημαντικό που το πρόγραμμα HELIOS κατευθύνει αυτή τη διαδικασία».

Δημήτρης Παπαστεργίου,
Δήμαρχος Τρικκαίων.

Γνωρίζεις ότι: Σύμφωνα με διαθέσιμα εμπειρικά δεδομένα, κάθε χώρα της ΕΕ που εφαρμόζει πολιτική πλήρους ένταξης για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες μπορεί να αναμένει ετήσια μακροπρόθεσμη αύξηση του ΑΕΠ της έως και 1,4% πάνω από την αρχικά αναμενόμενη ανάπτυξή της, και μερικές από τις χώρες της ΕΕ με τις υψηλότερες επιδόσεις είναι επίσης οι χώρες που έχουν δεχθεί τον μεγαλύτερο αριθμό προσφύγων τα τελευταία χρόνια.

Πηγή: Έκθεση JRC, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017, Στατιστικές Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σε στενή συνεργασία με τις εθνικές αρχές και με έμπειρους εταίρους³, το πρόγραμμα HELIOS στοχεύει στην προώθηση της ένταξης των ωφελούμενων διεθνούς προστασίας και προσωρινής προστασίας στην ελληνική κοινωνία, παρέχοντας τις παρακάτω υπηρεσίες:

- Υποστήριξη στέγασης για ανεξάρτητη διαβίωση σε διαμερίσματα με συμβόλαιο ενοικίασης στο όνομά τους, συμπεριλαμβανομένων εισφορών για τις δαπάνες ενοικίασης και μετακόμισης και δικτύωση με ιδιοκτήτες διαμερισμάτων.
- Διδασκαλία μαθημάτων σε Εκπαιδευτικά Κέντρα Ένταξης

στην Ελλάδα. Κάθε κύκλος μαθημάτων έχει διάρκεια περίπου 6 μηνών και περιλαμβάνει ενότητες για την εκμάθηση της Ελληνικής γλώσσας, τον πολιτιστικό προσανατολισμό, την εργασιακή ετοιμότητα και δεξιότητες ζωής.

- Υποστήριξη της απασχολησιμότητας και της εργασιακής ετοιμότητας, μέσω της εργασιακής συμβουλευτικής, της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας, της πρόσβασης σε σχετικές πιστοποιήσεις, της συμμετοχής σε εξειδικευμένες ημερίδες καριέρας και της δικτύωσης με ιδιώτες εργοδότες.

• Παρακολούθηση της διαδικασίας ένταξης των ωφελούμενων, ώστε να διασφαλιστεί η ετοιμότητά τους να ανταποκρίνονται με αυτοπεποίθηση και αυτονομία στις συναλλαγές τους με τις ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες.

- Δράσεις ευαισθητοποίησης της τοπικής κοινωνίας όπως εργαστήρια, ομάδες εστιασμένης συζήτησης, και εκδηλώσεις ώστε να δημιουργηθούν ευκαιρίες αλληλεπίδρασης μεταξύ των ωφελούμενων του προγράμματος και των τοπικών κοινοτήτων, αναδεικνύοντας τα οφέλη της ένταξης των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία.

³ Επί του παρόντος, οι εταίροι υλοποίησης του ΔΟΜ για το πρόγραμμα HELIOS είναι οι: Catholic Relief Services (CRS), Danish Refugee Council Greece (DRC Greece), Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (ΕΣΠ), Solidarity Now, INTERSOS, Αναπτυξιακή Μείζονος Αστικής Θεσσαλονίκης Α.Ε. (ΑΜΑΘ), ΜΕΤΑδραση, ΠΛΟΗΓΟΣ, και το ΚΕΔΗΛ.

«Οι εργασιακοί σύμβουλοι του HELIOS ήταν πολύ βοηθητικοί. Με στήριξαν και συναισθηματικά στη διαδικασία λήψης της τελικής απόφασης και πρακτικά με όλα τα έγγραφα που χρειάστηκαν για να μπορώ να ξεκινήσω τη δική μου επιχείρηση. Δύσκολα θα τα κατάφερα χωρίς αυτούς. Άρχισα να μαθαίνω την ελληνική γλώσσα από τις πρώτες κιόλας μέρες που έφτασα στην Ελλάδα. Τώρα είμαι περήφανος που έχω πάρει πιστοποίηση Α2, μέσω και των μαθημάτων που παρακολούθησα στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS».

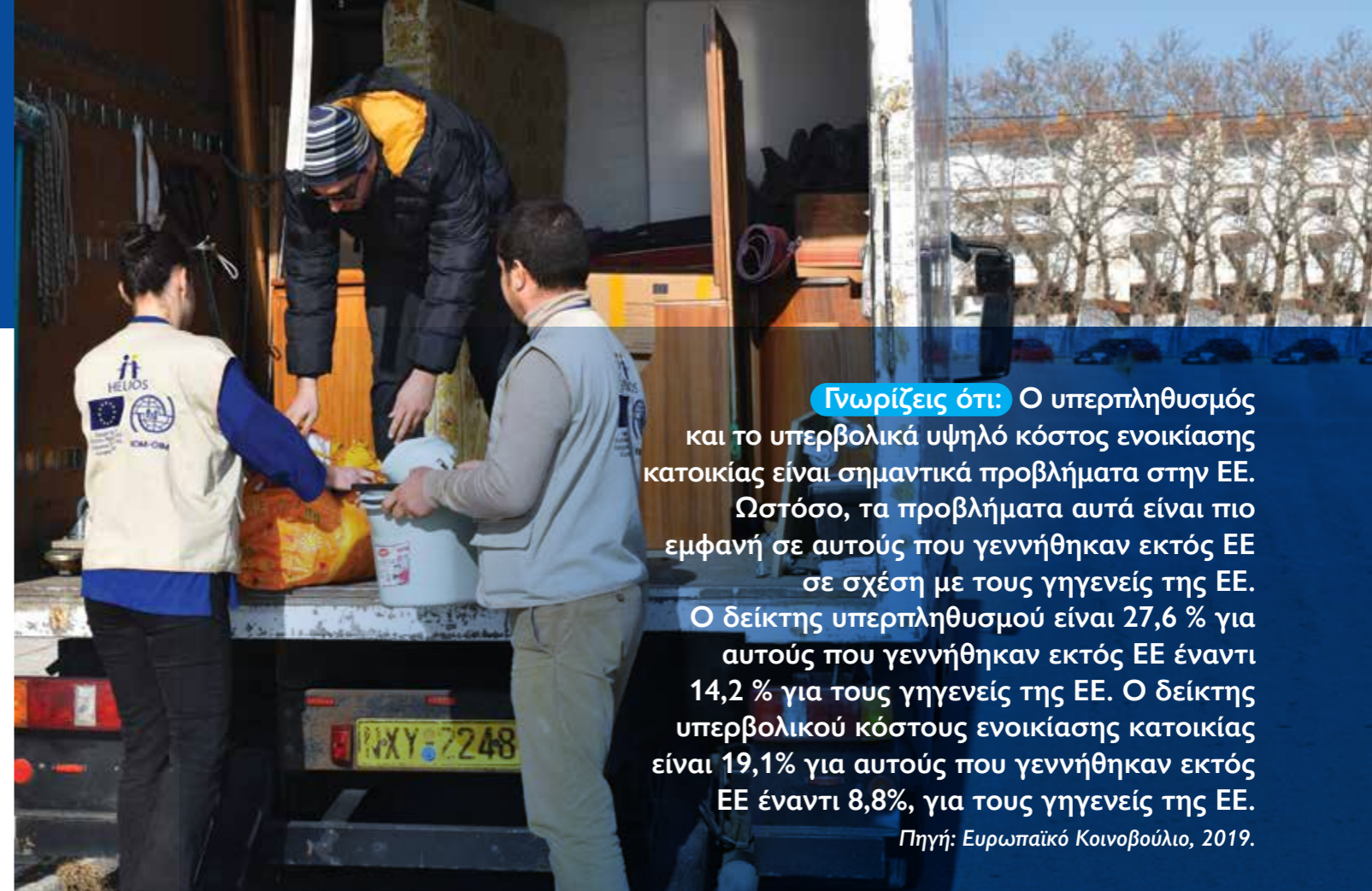
Eskadar Davoodabadi,
Πρόσφυγας που ζει στην Κρήτη.

ΣΤΕΓΑΣΗ

Ο Πυλώνας Στέγασης του προγράμματος HELIOS παρέχει στους ωφελούμενους την πληροφόρηση και την υποστήριξη που χρειάζονται για την εύρεση κατάλληλων και προσιτών επιλογών στέγασης. Επίσης παρέχει επιδοτήσεις προς διευκόλυνσή τους κατά την έξοδό τους από τις δομές του συστήματος υποδοχής και προσωρινής φιλοξενίας και τη

σύναψη συμβάσεων μίσθωσης με ιδιοκτήτες κατοικιών. Το HELIOS έρχεται σε επαφή με ιδιοκτήτες διαμερισμάτων και μεσιτικά γραφεία και πιστοποιεί την καταλληλότητα των διαμερισμάτων, προκειμένου να τα συμπεριλάβει στη δεξαμενή σπιτιών του HELIOS και στην ειδική ιστοσελίδα www.heliospiti.com. Οι ωφελούμενοι υποστηρίζονται

κατά τη διαδικασία αναζήτησης κατοικίας, κατά τις επισκέψεις τους σε διαμερίσματα και κατά την διεκπεραίωση απαραίτητων διοικητικών διαδικασιών μέσω στοχευμένων εξατομικευμένων συναντήσεων και εργαστηρίων. Με την εξασφάλιση της κατοικίας τους, οι ωφελούμενοι υποστηρίζονται επίσης κατά την μετακόμιση στα διαμερίσματα που έχουν νοικιάσει.

Γνωρίζεις ότι: Ο υπερπληθυσμός και το υπερβολικά υψηλό κόστος ενοικίασης κατοικίας είναι σημαντικά προβλήματα στην ΕΕ. Ωστόσο, τα προβλήματα αυτά είναι πιο εμφανή σε αυτούς που γεννήθηκαν εκτός ΕΕ σε σχέση με τους γηγενείς της ΕΕ. Ο δείκτης υπερπληθυσμού είναι 27,6 % για αυτούς που γεννήθηκαν εκτός ΕΕ έναντι 14,2 % για τους γηγενείς της ΕΕ. Ο δείκτης υπερβολικού κόστους ενοικίασης κατοικίας είναι 19,1% για αυτούς που γεννήθηκαν εκτός ΕΕ έναντι 8,8%, για τους γηγενείς της ΕΕ.

Πηγή: Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2019.

«Με την στήριξη που έλαβα από το HELIOS, τώρα έχουμε ένα σπίτι στο Κιλκίς που μπορούμε να το αποκαλούμε δικό μας και επιτέλους νιώθουμε πως έχουμε εγκατασταθεί, πως έχουμε νέες ρίζες εδώ. Είμαι χαρούμενη γιατί ο κόσμος εδώ με αγάπησε και με καλωσόρισε και έκανα πολλούς Έλληνες φίλους».

Ameer Gada,
Πρόσφυγας που ζει στο Κιλκίς.

Γνωρίζεις ότι: Από 01/06/2019 έως 15/12/2022, διεκπεραιώθηκαν 10.599 εργαστήρια στέγασης για 12.718 συμμετέχοντες που υποστηρίχθηκαν κατά την αναζήτηση και επιλογή κατοικίας ανάμεσα σε λίστες 15.176 κατοικιών. Από αυτές οι 3.632 ελέγχθηκαν από το HELIOS και οι 6.398 ενοικιάστηκαν, ενώ 20.471 άτομα (6.398 νοικοκυριά) επωφελήθηκαν από επιδοτήσεις ενοικίου του HELIOS.

Πηγή: ΔΟΜ Ελλάδος, 2022.

Λύσεις στέγασης που συμβάλουν στην οικονομική ευημερία από το αρχικό στάδιο ένταξης

Η οικονομική ενίσχυση με τη μορφή επιδοτήσεων ενοικίου που λαμβάνουν οι πρόσφυγες κατά τους 12 μήνες συμμετοχής τους στο HELIOS, επιστρέφει άμεσα στην ελληνική οικονομία μέσω της μίσθωσης διαμερισμάτων σε διάφορες περιοχές της χώρας. Αυτό συμβάλλει παράλληλα

στην ενίσχυση της τοπικής αγοράς ακινήτων σε περιοχές με μικρό πληθυσμό και χαμηλή ζήτηση κατοικιών. Επίσης, οι πρόσφυγες συνεισφέρουν στις τοπικές οικονομίες ως καταναλωτές στις τοπικές αγορές, υποστηρίζοντας έτσι τον οικονομικό κύκλο.

Επιπλέον, όταν τα νέα μέλη της κοινωνίας ξεκινούν να ζουν ανεξάρτητα, μειώνονται οι κρατικές δαπάνες για την αντιμετώπιση της πιθανής μακροχρόνιας αστεγίας, ανεργίας, περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού των προσφύγων.

«Η ένταξη των προσφύγων στην κοινωνία είναι μια διαδικασία που απαιτεί τη συμμετοχή των νέων μελών της κοινωνίας καθώς και της τοπικής κοινότητας υποδοχής. Τα Ιωάννινα ήταν παραδοσιακά μια φιλόξενη πόλη για τους μετανάστες και αυτό συνέβαλε στη δημιουργία του διαπολιτισμικού και φιλελεύθερου χαρακτήρα της πόλης. Ο σεβασμός προς τη διαφορετικότητα, την ανοχή και τη δικαιοσύνη πρέπει να αποτελεί κεντρικό άξονα της ύπαρξής μας και μόνο έτσι μπορεί να εξελιχθεί μια κοινωνία».

Μωυσής Ελισάφ,
Δήμαρχος Ιωαννινών.

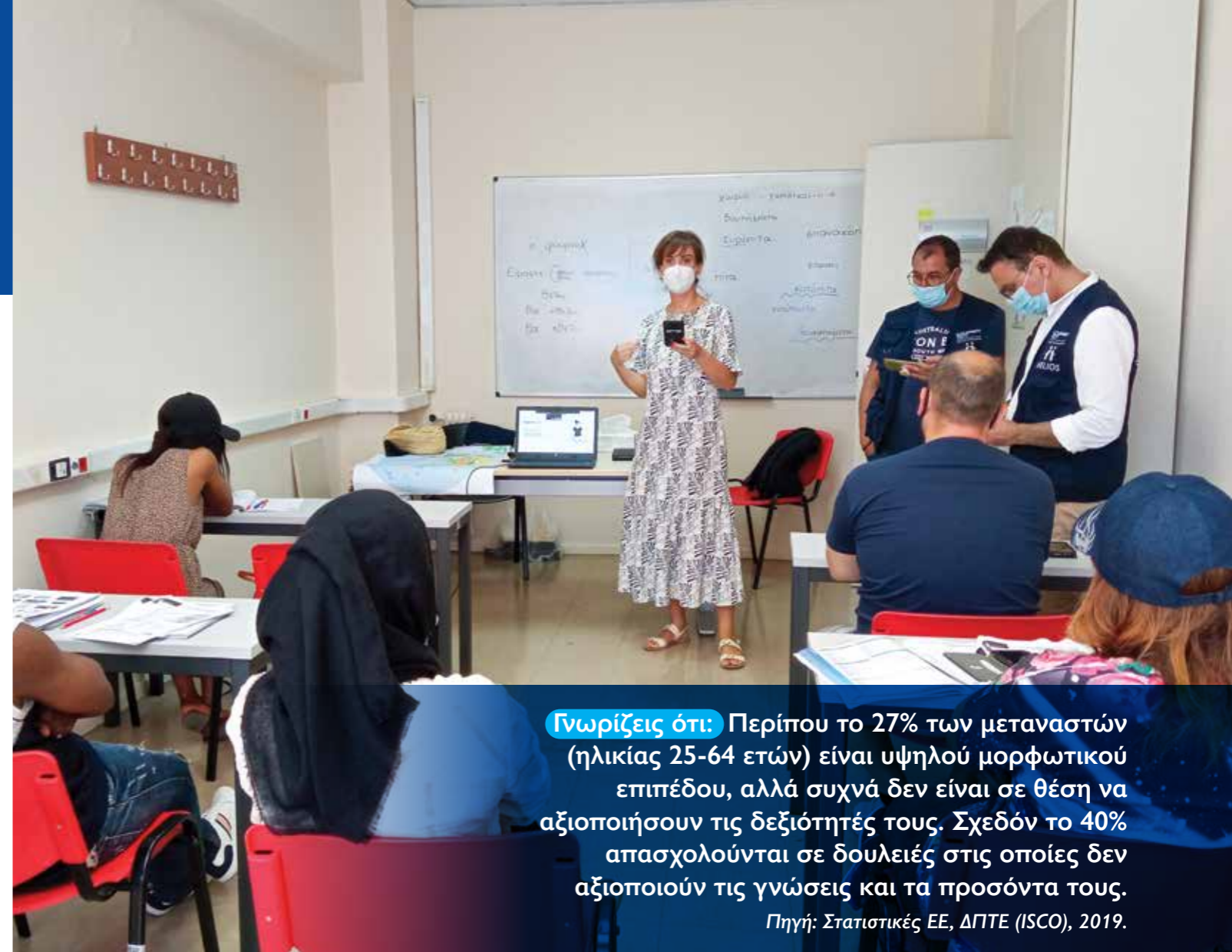
Ήταν τιμή μας να συνεργαστούμε πολύ στενά με τον Μωυσή Ελισάφ, αφοσιωμένο υποστηρικτή του προγράμματος HELIOS, από τα πολύ αρχικά στάδια του προγράμματος και μέχρι τον θάνατό του τον Φεβρουάριο του 2023.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Ο Πυλώνας Εκπαίδευσης του HELIOS σχεδιάστηκε για να δημιουργήσει ένα πλαίσιο ένταξης για τους ωφελούμενους του προγράμματος, με στόχο την ενίσχυση της διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης, προωθώντας την αλληλεπίδραση με την κοινότητα υποδοχής, παρέχοντας τα απαραίτητα εργαλεία για ανεξάρτητη διαβίωση στην ελληνική κοινωνία και ενθαρρύνοντας την επικοινωνία και την αυτόνομη διαβίωση στην Ελλάδα. Τα μαθήματα ένταξης παρέχονται δια ζώσης στα

Εκπαιδευτικά Κέντρα Ένταξης που βρίσκονται σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, και μέσω μιας πλατφόρμας ηλεκτρονικής εκμάθησης που έχει αναπτυχθεί ειδικά για το σκοπό αυτό. Όλοι οι ωφελούμενοι άνω των 16 ετών, εκτός ορισμένων συγκεκριμένων κατηγοριών, υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μαθήματα ένταξης εφόσον λαμβάνουν στεγαστικό επίδομα. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι διάρκειας 360 ωρών διδασκαλίας συνολικά. Η εξειδικευμένη, επικαιροποιημένη εκπαιδευτική

ύλη συμπεριλαμβάνει μαθήματα της ελληνικής γλώσσας, μαθήματα που αφορούν τον ελληνικό πολιτισμό, καθώς και ενότητες ανάπτυξης ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και ανάπτυξης της ετοιμότητας για εργασία. Επιπλέον, οργανώνονται «ομάδες συζήτησης» και «καφέ για συνομιλία», όπου οι συμμετέχοντες μπορούν να ανταλλάξουν ιδέες, εμπειρίες και στάσεις σχετικά με συγκεκριμένα θέματα, και να εξασκήσουν τις γλωσσικές και επικοινωνιακές τους δεξιότητες σε μικρές ομάδες.

Γνωρίζεις ότι: Περίπου το 27% των μεταναστών (ηλικίας 25-64 ετών) είναι υψηλού μορφωτικού επιπέδου, αλλά συχνά δεν είναι σε θέση να αξιοποιήσουν τις δεξιότητές τους. Σχεδόν το 40% απασχολούνται σε δουλειές στις οποίες δεν αξιοποιούν τις γνώσεις και τα προσόντα τους.

Πηγή: Στατιστικές ΕΕ, ΔΠΤΕ (ISCO), 2019.

«Τα πράγματα ήταν δύσκολα για μένα στο ξεκίνημά μου στην Ελλάδα, η οικονομική μου κατάσταση δεν ήταν βιώσιμη και δυσκολεύτηκα πολύ να βρω δουλειά. Η γλώσσα ήταν ένα μεγάλο εμπόδιο, καθώς δεν μιλούσα ελληνικά και αυτό ήταν προαπαιτούμενο για τις περισσότερες θέσεις εργασίας. Το πρόγραμμα HELIOS μου παρείχε ουσιαστική βοήθεια και η κατάσταση μου πλέον έχει αρχίσει να βελτιώνεται».

Al Janabi Hakeem,
Πρόσφυγας που ζει στα Ιωάννινα.

Εκπαίδευση που προωθεί την ανεξαρτησία, την ενεργή συμμετοχή των προσφύγων και τον διαπολιτισμικό σεβασμό

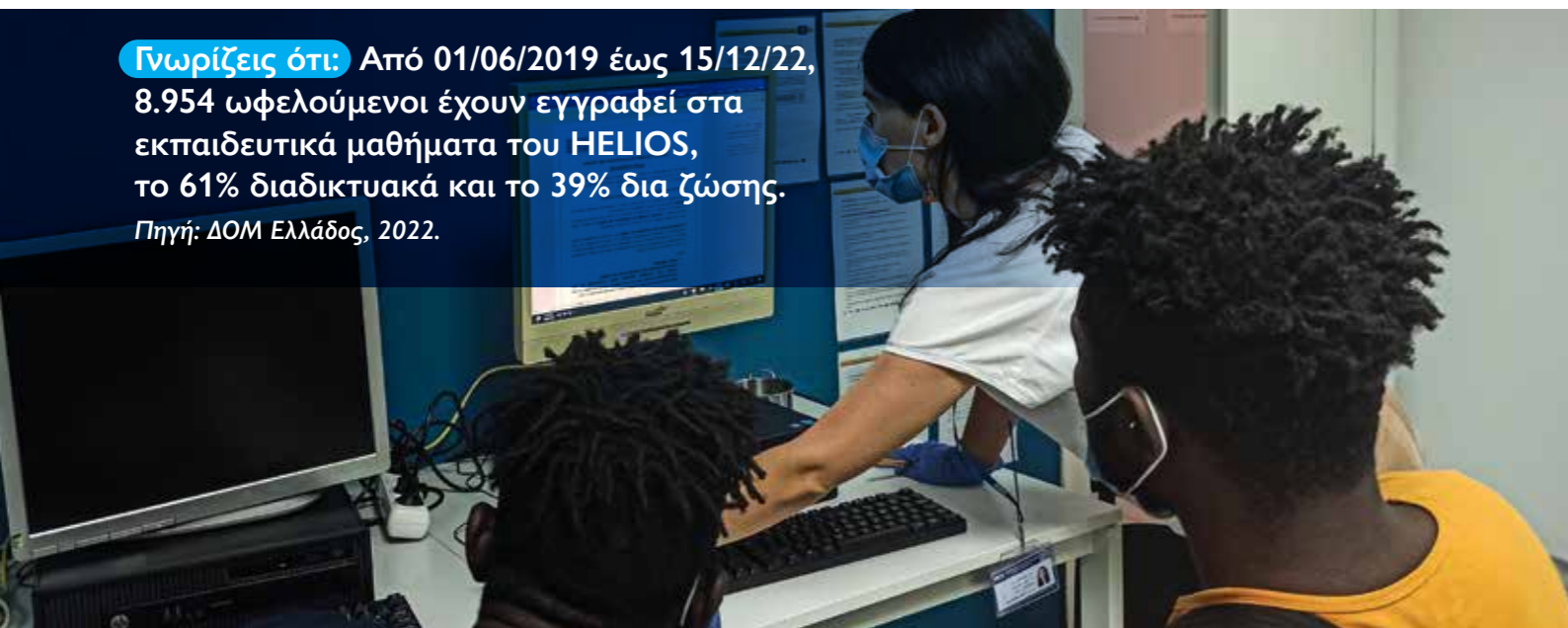
Η επιτυχής ένταξη που ενδυναμώνεται μέσα από την εκπαίδευση, συνεισφέρει στη δημιουργία ενός πιο δεκτικού περιβάλλοντος σεβασμού, όπου η παρουσία

νέων πολιτισμών, γλωσσών, γνώσεων και δεξιοτήτων, ενισχύει την πρόοδο. Όταν οι πρόσφυγες καταφέρνουν να είναι ενεργά, ανεξάρτητα μέλη της κοινωνίας που μιλούν

τη γλώσσα της κοινότητας υποδοχής και κερδίζουν το δικό τους εισόδημα, συμβάλλουν ενεργά στην οικονομική ευημερία της χώρας, όντας παραγωγικοί.

Γνωρίζεις ότι: Από 01/06/2019 έως 15/12/22, 8.954 ωφελούμενοι έχουν εγγραφεί στα εκπαιδευτικά μαθήματα του HELIOS, το 61% διαδικτυακά και το 39% δια ζώσης.

Πηγή: ΔΟΜ Ελλάδος, 2022.

«Προγράμματα όπως το HELIOS βοηθούν πολύ στην εκμάθηση της γλώσσας. Δίνουν εμπιστοσύνη στο μέλλον. Όταν αρχίζεις να καταλαβαίνεις τους ανθρώπους, δεν φοβάσαι πια τόσο. Χαίρομαι πολύ που μαθαίνω την ελληνική γλώσσα, γιατί δεν είναι μόνο γνώση της γλώσσας, αλλά και κατανόηση του πολιτισμού των Ελλήνων».

Alla Lukinova, Yevhennii Lukinon,
Πρόσφυγες που ζουν στην Αθήνα.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η πρόσβαση των ωφελούμενων στην αγορά εργασίας διευκολύνεται από το πρόγραμμα HELIOS μέσω εξατομικευμένων συνεδριών εργασιακής συμβουλευτικής. Κατά τη διάρκεια των συνεδριών αυτών, οι σύμβουλοι εργασίας βοηθούν τους ωφελούμενους να αναπτύξουν το πλάνο σταδιοδρομίας τους και να δημιουργήσουν το επαγγελματικό τους προφίλ, και τους καθοδηγούν σε πηγές επαγγελματικής πληροφόρησης, παραπέμποντάς τους σε ευκαιρίες

εκπαίδευσης και εργασίας. Το πρόγραμμα HELIOS παρέχει επίσης στους ωφελούμενους που διαθέτουν σχετική εκπαίδευση και εμπειρία την ευκαιρία να αποκτήσουν επαγγελματική άδεια οδήγησης, πιστοποιήσεις ECDL και πιστοποιήσεις γνώσης ξένων γλωσσών, προκειμένου να αυξήσουν τις πιθανότητες απασχόλησής τους. Επιπλέον, παρέχονται εξατομικευμένες συμβουλευτικές συνεδρίες σε αυτούς που επιθυμούν να ξεκινήσουν τη δική τους

επιχείρηση. Παράλληλα, το πρόγραμμα HELIOS δέχεται και αξιολογεί αιτήματα από εργοδότες που αναζητούν υποψηφίους με συγκεκριμένα προφίλ και δεξιότητες και τους συνδέει με ωφελούμενους που πληρούν τις καθορισμένες απαιτήσεις. Τέτοιες διασυνδέσεις απαντούν σε ανάγκες διάφορων τομέων και τοποθεσιών στην Ελλάδα, καθώς η κοινότητα των μεταναστών στο σύνολό της διαθέτει εμπειρία από ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών κλάδων.

Γνωρίζεις ότι: Το ποσοστό των μεταναστών που εργάζονται στον αγροτικό τομέα στην Ελλάδα είναι 6 φορές υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των Ελλήνων.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019.

«Το ότι είναι μετανάστες ή πρόσφυγες, δεν αποτελεί τη μόνη ταυτότητα αυτών των ανθρώπων. Είναι επίσης δάσκαλοι, κοινωνικοί λειτουργοί, γιατροί, καλλιτέχνες, αθλητές, αγρότες, επαγγελματίες οδηγοί, εργάτες οικοδομών. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα παγκοσμίως βραβευμένων επιστημόνων, καλλιτεχνών και αθλητών που ήταν μετανάστες ή πρόσφυγες, που μας δείχνουν ξεκάθαρα πως η ένταξη, η συνοχή και η αλληλεγγύη λειτουργούν προς όφελος της κοινωνίας, σε αντίθεση με την περιθωριοποίηση και τον κοινωνικό αποκλεισμό».

Κλαούντια Σαμαρά,
Συντονίστρια Προγράμματος Ένταξης - HELIOS, ΔΟΜ Ελλάδος.

Γνωρίζεις ότι: Από 01/06/2019 έως 15/12/2022, με το πρόγραμμα HELIOS, 6.448 ωφελούμενοι δημιούργησαν το επαγγελματικό και μορφωτικό τους προφίλ, πραγματοποιήθηκαν 9.896 εξατομικευμένες συνεδρίες και διανεμήθηκαν στους ωφελούμενους σχεδόν 12.300 αγγγελίες για θέσεις εργασίας σε όλες τις περιοχές της Ελλάδας, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί περισσότερες από 40 εκδηλώσεις απασχολησιμότητας και επιχειρηματικότητας.

Πηγή: ΔΟΜ Ελλάδος, 2022.

Ενίσχυση της απασχολησιμότητας, κάλυψη αναγκών στην αγορά εργασίας και προώθηση της παραγωγικότητας

Οι πρόσφυγες μπορούν να δώσουν άμεσες λύσεις σε τομείς της τοπικής αγοράς εργασίας που αντιμετωπίζουν ελλείψεις εργατικού δυναμικού, όπως ο γεωργικός, ο τουριστικός, ο κατασκευαστικός, ο τομέας φροντίδας ηλικιωμένων και άλλοι τομείς. Σύμφωνα με έρευνες που έχουν γίνει σε ευρωπαϊκό επίπεδο⁴, οι πρόσφυγες μπορούν να βελτιώσουν την παραγωγικότητα μιας χώρας και να συμβάλουν στην ανάπτυξη.

Το HELIOS ενισχύει τις θετικές επιδράσεις στην αγορά εργασίας και την παραγωγικότητα, μέσω της υποστήριξης της εκπαίδευσης, της καταγραφής δεξιοτήτων και της διασύνδεσης των ωφελούμενων με κατάλληλες ευκαιρίες εργασίας, καθώς και μέσω των ενεργειών στήριξης της απασχολησιμότητας που διεξάγονται στο πλαίσιο του προγράμματος. Όταν οι πρόσφυγες εργάζονται, συμμετέχουν στο εθνικό

φορολογικό σύστημα και άρα καταβάλλουν φόρους που αυξάνουν τα κρατικά έσοδα, που με τη σειρά τους επανεπενδύονται στην ελληνική οικονομία, με τη μορφή επιδοτήσεων, επιδομάτων, συντάξεων, κρατικών υποδομών και άλλων κοινωνικών παροχών. Το HELIOS συμβάλλει στη νόμιμη απασχόληση των προσφύγων, πράγμα που διευκολύνει την παραπάνω διαδικασία και συνδράμει στην αποφυγή εκμετάλλευσης των προσφύγων.

⁴ Η Οικονομική Πτυχή της Προσφυγικής Κρίσης: Μια Μακροοικονομική Αξιολόγηση για την Ε.Ε., Θεσμικό Έγγραφο 033, 2016, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

«Ο τομέας της πρωτογενούς αγροτικής παραγωγής στην Ελλάδα αντιμετωπίζει πολλά προβλήματα, ένα από τα οποία - και ίσως το μεγαλύτερο - είναι η εύρεση εργαζομένων για την κάλυψη των αναγκών του. Γι' αυτό και τα άμεσα οικονομικά οφέλη της συμμετοχής και ένταξης των προσφύγων στον κλάδο αυτό, στις αγροτικές περιοχές της χώρας μας, είναι πιο ορατά από αλλού».

Χρήστος Γιαννακάκης,
Πρόεδρος της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωσης Πυρηνοκάρπων Φρούτων.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Το πρόγραμμα HELIOS παρέχει εξατομικευμένη καθοδήγηση και υποστήριξη στους ωφελούμενους του προγράμματος, ώστε να μπορέσουν να κάνουν τα απαραίτητα βήματα για να ζουν ανεξάρτητα στην Ελλάδα. Η εξατομικευμένη υποστήριξη που παρέχεται σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνει τακτικές αξιολογήσεις της ενταξιακής

πορείας των ωφελούμενων και καθοδήγηση όσον αφορά την πρόσβασή τους σε δημόσιες υπηρεσίες, για θέματα που αφορούν διοικητικές διαδικασίες, την υγεία, την αλληλεπίδραση με την κοινότητα, τις εγγραφές στα σχολεία και άλλες καθημερινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ωφελούμενοι. Οι υπεύθυνοι παρακολούθησης της ενταξιακής πορείας των ωφελούμενων

αξιολογούν επίσης πιθανούς παράγοντες προστασίας και κινδύνου ατόμων και οικογενειών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες - όπως την ενδεχόμενη έλλειψη δικτύου κοινωνικής υποστήριξης, συγκεκριμένες ευαλωτότητες και παθήσεις - και παρέχουν στους ωφελούμενους αυτούς υποστήριξη και συμβουλευτικές υπηρεσίες ώστε να αυξήσουν την ανθεκτικότητά τους.

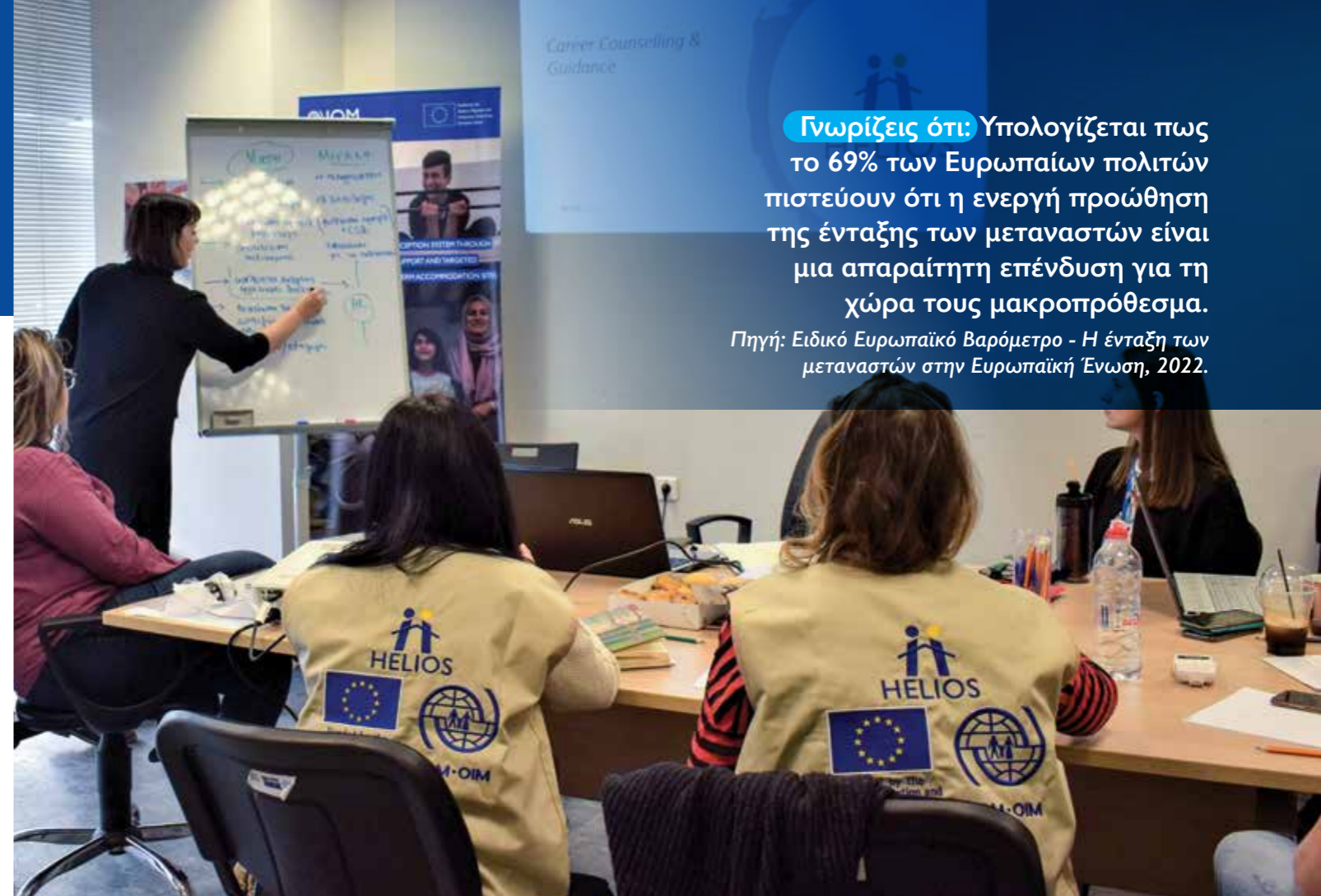
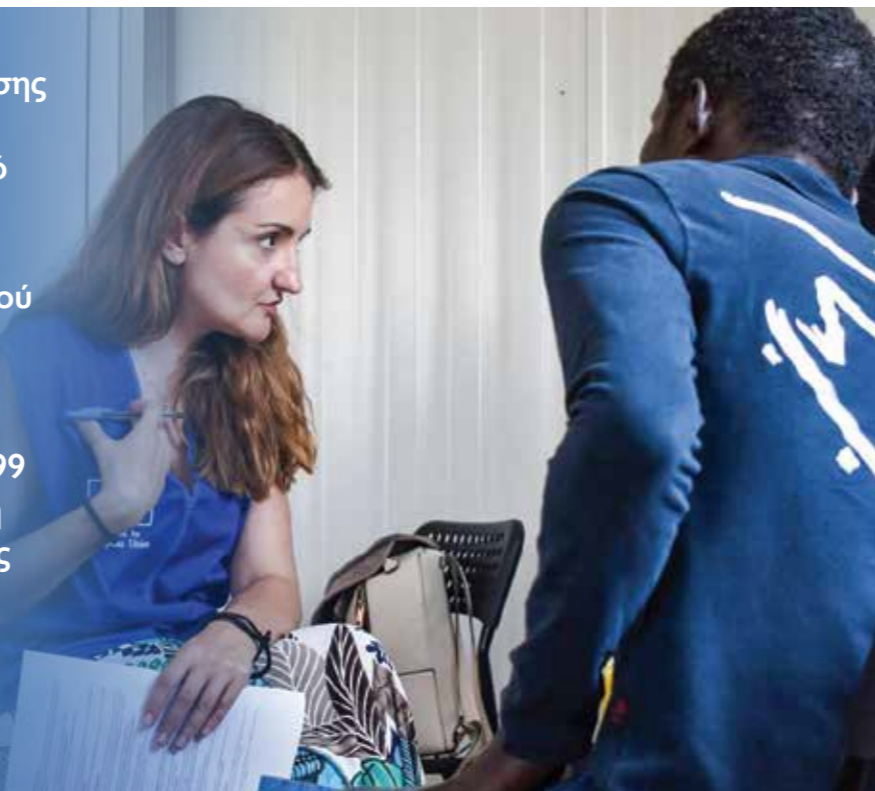

«Είναι νομικό και ανθρωπιστικό καθήκον μας να σεβόμαστε και να υποστηρίζουμε όλους τους συνανθρώπους μας που αναγκάστηκαν να αφήσουν τις πατρίδες τους για οποιοδήποτε λόγο, και συχνά κάτω από τις συνθήκες βίας του πολέμου. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ένταξή τους στην κοινωνία, και αυτός είναι ο μόνος βιώσιμος δρόμος προς το μέλλον».

Meric Ozgunes,
Συντονίστρια Προγράμματος, MDAT (Εταίρος Υλοποίησης του ΔΟΜ για το πρόγραμμα HELIOS), Θεσσαλονίκη.

Γνωρίζεις ότι: Η ομάδα Παρακολούθησης Ένταξης του HELIOS υποστηρίζει τους ωφελούμενους σε μια σειρά από καθημερινές προκλήσεις τους, όπως την εγγραφή των παιδιών τους στο σχολείο, ή τη διευθέτηση ενός ιατρικού ραντεβού. Μάλιστα, από 01/06/2019 έως 15/12/2022, 15.584 ωφελούμενοι έχουν λάβει εξατομικευμένη καθοδήγηση και υποστήριξη σε 26.499 συνεδρίες σχετικές με την πρόσβαση τους σε υπηρεσίες υγείας, διοικητικές διαδικασίες, εγγραφές στα σχολεία και άλλες καθημερινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν.

Πηγή: ΔΟΜ Ελλάδος, 2022.

Γνωρίζεις ότι: Υπολογίζεται πως το 69% των Ευρωπαίων πολιτών πιστεύουν ότι η ενεργή προώθηση της ένταξης των μεταναστών είναι μια απαραίτητη επένδυση για τη χώρα τους μακροπρόθεσμα.

Πηγή: Ειδικό Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο - Η ένταξη των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022.

Ένταξη των προσφύγων ανά την Ελλάδα και προώθηση και εξισορρόπηση της οικονομικής ανάπτυξης

Όπως έχει αποδειχθεί εμπειρικά στην ΕΕ⁵, η ένταξη είναι μια μακροπρόθεσμη διαδικασία και όσο αναλογικά υψηλότερη είναι η επένδυση στην επιτυχημένη ένταξη των προσφύγων, τόσο μεγαλύτερα είναι τα οικονομικά οφέλη της ένταξης. Συγκεκριμένα,

η υποστήριξη κατά την ένταξη μπορεί να θεωρηθεί μία μορφή επένδυσης της χώρας υποδοχής, αφού οι πρόσφυγες συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη ως εργαζόμενοι, επιχειρηματίες, φορείς καινοτομίας, φορολογούμενοι, καταναλωτές,

επενδυτές κ.λπ. Είναι σημαντικό ότι το πρόγραμμα HELIOS ενθαρρύνει την εγκατάσταση προσφύγων σε αγροτικές περιοχές και σε περιοχές με χαμηλή συγκέντρωση πληθυσμού και στηρίζει την ένταξή τους σε αυτές τις κοινότητες.

⁵ Μακροπρόθεσμες Κοινωνικές, Οικονομικές και Δημοσιονομικές Επιπτώσεις της Μετανάστευσης στην ΕΕ: Ο ρόλος της Πολιτικής Ένταξης (Έκθεση JRC, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017).

«Οι πρόσφυγες μπορούν να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας και να ενδυναμώσουν την οικονομία ως εργαζόμενοι, καταναλωτές και φορολογούμενοι. Επιπλέον, η ένταξή τους στην κοινωνία προωθεί την κοινωνική ανθεκτικότητα, την καινοτομία και την αισιοδοξία, που εκ θέσεως φέρουν οι πρόσφυγες μέσα από την προσπάθειά τους να διεκδικήσουν τη ζωή τους για τους/τις ίδιους/ίδιες και τις οικογένειές τους».

Κατερίνα Downward,
Υπεύθυνη Τμήματος Εκπαίδευσης και Ένταξης, METAdrasi (Εταίρος Υλοποίησης του ΔΟΜ για το πρόγραμμα HELIOS), Αθήνα.

ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Αναγνωρίζοντας ότι η ένταξη είναι μια αμφίδρομη διαδικασία, το πρόγραμμα HELIOS έχει ως στόχο να ενδυναμώνει τις προσπάθειες των ωφελούμενων, ενισχύοντας την κοινωνική ευαισθησία για τη σημασία και τα οφέλη της ένταξης. Προς την επίτευξη του στόχου αυτού, οι ενέργειες σε τοπικό επίπεδο είναι ζωτικής σημασίας ώστε να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που σχετίζονται με την επιτυχή κοινωνικο-οικονομική ένταξη των προσφύγων, και

τη δημιουργία κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς. Το πρόγραμμα HELIOS οργανώνει και υποστηρίζει δραστηριότητες σε τοπικό επίπεδο που δημιουργούν ευκαιρίες αλληλεπίδρασης μεταξύ των ωφελούμενων του προγράμματος και των τοπικών κοινοτήτων, στοχεύοντας τελικά στην ενδυνάμωση των τοπικών κοινοτήτων ως προς τη μακροπρόθεσμη υποστήριξη της ένταξης. Ενέργειες προβολής, όπως καμπάνιες

ενημέρωσης, διεξάγονται επίσης τακτικά σε διάφορα μέσα, όχι μόνο για την προώθηση του προγράμματος αλλά και για την ευαισθητοποίηση της κοινότητας υποδοχής ως προς τη σημασία της ένταξης και τα οφέλη της. Το πρόγραμμα HELIOS διασφαλίζει σταθερές συνέργειες και συνεργασία με άλλα προγράμματα ένταξης, καθώς και με τις τοπικές αρχές, που είναι βασικοί παράγοντες για κάθε επιτυχημένη προσπάθεια ένταξης.

Γνωρίζεις ότι: Υπολογίζεται πως λιγότεροι από 4 στους 10 Ευρωπαίους πολίτες (38%) πιστεύουν ότι είναι καλά ενημερωμένοι για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών.

Πηγή: Ειδικό Ευρωπαϊκό Βαρόμετρο - Η ένταξη των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, 2022.

Διεύρυνση της εξειδίκευσης των τοπικών δημόσιων υπηρεσιών, ευαισθητοποίηση των κοινοτήτων υποδοχής και αύξηση της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης

Με τη δημιουργία εξειδικευμένων υπηρεσιών ένταξης, ενισχύονται τα προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων και διαπολιτισμικής ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης των υπαλλήλων δημοσίων υπηρεσιών. Η ανταλλαγή τεχνογνωσίας και καλών διεθνών πρακτικών, μέσω εκπαιδευτικών σεμιναρίων και δικτύωσης διευκολύνει αυτή τη διαδικασία περαιτέρω. Σε επίπεδο περιφερειακού σχεδιασμού, διεθνή δίκτυα που εστιάζουν στην ένταξη, όπως το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Ένταξης (E.I.N.), το Eurotowns

και το Eurocities, ενισχύουν την περιφερειακή ανάπτυξη μέσω της διάδοσης καλών πρακτικών, της δημιουργίας ομάδων εργασίας, της ανάθεσης έργων και ερευνών και της πρόσβασης σε πρόσθετους μηχανισμούς χρηματοδότησης. Παράλληλα, η ανάγκη δημιουργίας και επέκτασης υπηρεσιών υποστήριξης της ένταξης συχνά δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας σε τοπικό επίπεδο. Τα προγράμματα ένταξης ενθαρρύνουν επίσης τον διάλογο και την αλληλεπίδραση μεταξύ των κοινοτήτων. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων

ένταξης και της εστίασής τους στην ενθάρρυνση της αλληλεπίδρασης μεταξύ των προσφύγων και των κοινοτήτων υποδοχής, διοργανώνονται εκπαιδευτικές και διαδραστικές εκδηλώσεις γύρω από ευρύτερα κρίσιμα ζητήματα όπως η περιβαλλοντική βιωσιμότητα και η καταπολέμηση της έμφυλης βίας και κάθε μορφής διάκρισης. Αυτές οι εκδηλώσεις φέρνουν κοντά τους πρόσφυγες και την κοινότητα υποδοχής, διευκολύνοντας έτσι την αμοιβαία κατανόηση και την αλληλεγγύη προς όφελος της ευρύτερης κοινωνίας.

«Μια σημαντική πτυχή του προγράμματος HELIOS είναι να φέρει τους πρόσφυγες κοντά στην τοπική κοινότητα υποδοχής και αυτό επιτυγχάνεται μέσω μιας σειράς πολιτιστικών και εκπαιδευτικών εκδηλώσεων, που είναι επωφελείς όχι μόνο για τους πρόσφυγες, αλλά και για την τοπική κοινότητα. Αυτές οι εκδηλώσεις δεν θα ήταν εφικτές χωρίς το HELIOS. Το πρόγραμμα HELIOS στην ουσία έχει δύο πρόσωπα - αφενός είναι ένα πρόγραμμα ένταξης και αφετέρου ενισχύει την κοινωνική πρόοδο».

Δημήτρης Δεμερτζής,
Συντονιστής ILC, OMNES (Εταίρος Υλοποίησης του ΔΟΜ για το πρόγραμμα HELIOS), Κιλκίς.

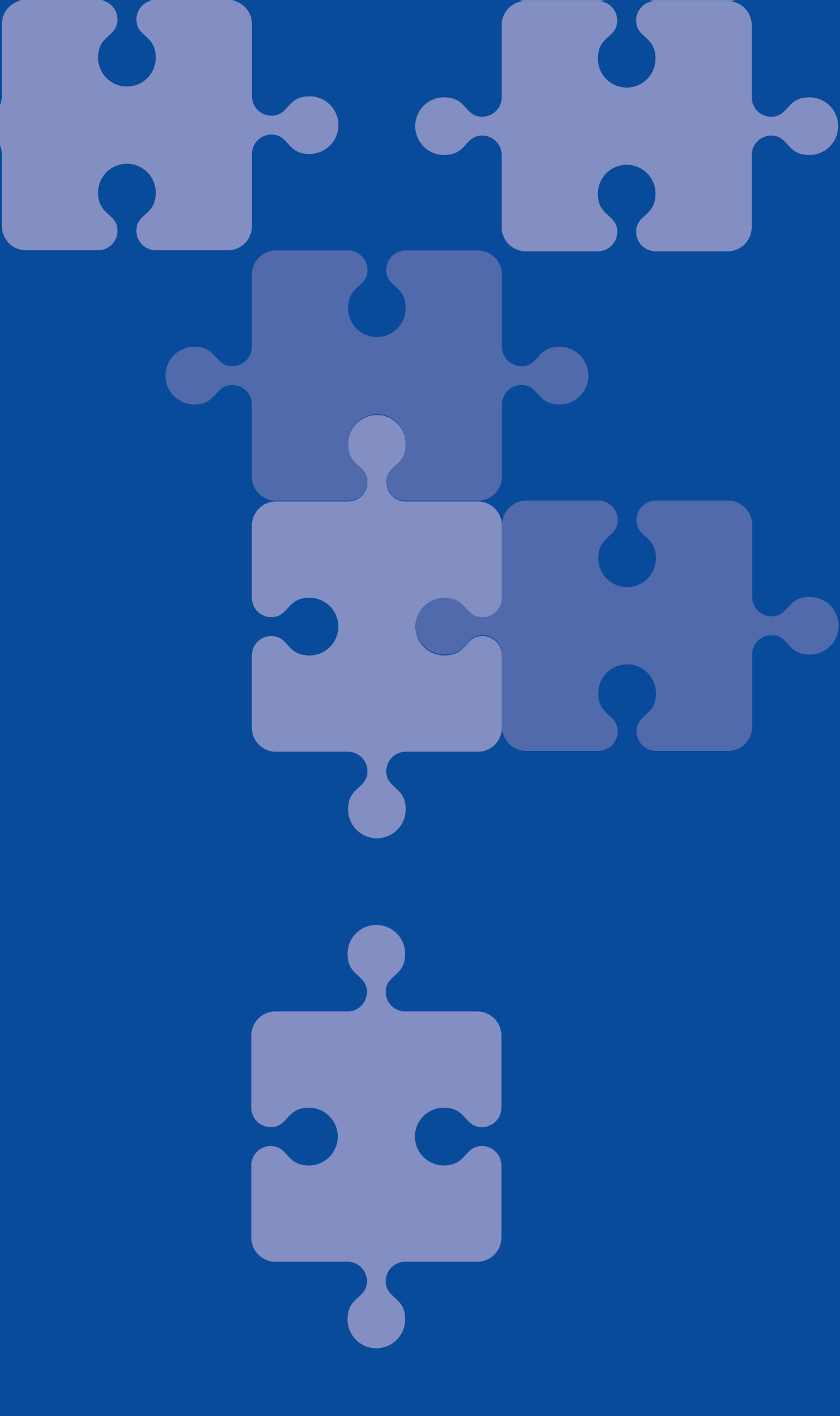
Γνωρίζεις ότι: Από 01/06/2019 έως 15/12/2022, έχουν ολοκληρωθεί 233 ομάδες εστιασμένης συζήτησης στο πλαίσιο του προγράμματος HELIOS σε 32 Δήμους κατά τις οποίες ωφελούμενοι και μέλη της κοινότητας υποδοχής συζήτησαν πάνω σε συγκεκριμένα θέματα όπως η απασχολησιμότητα, η εκπαίδευση, η πρόσβαση σε υπηρεσίες και η ισότητα των φύλων, ενώ 84 δραστηριότητες ευαισθητοποίησης έχουν ολοκληρωθεί σε συνεργασία με διάφορους φορείς σε 20 Δήμους.

Πηγή: ΔΟΜ Ελλάδα, 2022.

«Η προώθηση της ένταξης των προσφύγων αποτελεί προτεραιότητα για τον Δήμο Κατερίνης και επιτυγχάνεται μέσω ενός ολοκληρωμένου δικτύου υπηρεσιών, καθώς και μέσω της στενής μας συνεργασίας με το πρόγραμμα HELIOS, με στόχο την εύρυθμη λειτουργία των επιμέρους υπηρεσιών και την ομαλή ένταξη των προσφύγων στην κοινότητα. Η συνεχής εκπαίδευση των εργαζομένων μας, μέσω διαφόρων πηγών, συμπεριλαμβανομένου του HELIOS, συμβάλλει στην ποιοτική εξυπηρέτηση των συμπολιτών μας».

Κωνσταντίνος Κουκοδήμος,
Δήμαρχος Κατερίνης.

Το πρόγραμμα HELIOS χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από τον Ιούνιο του 2019 έως τον Δεκέμβριο του 2021 και χρηματοδοτείται από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου από τον Ιανουάριο του 2022.

Το έντυπο αυτό είναι αποτέλεσμα συλλογικής εργασίας της ομάδας του προγράμματος HELIOS του ΔΟΜ, με την ευγενική υποστήριξη του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και τοπικών Δήμων, καθώς και των εταίρων του προγράμματος HELIOS και άλλων φορέων Ένταξης στην Ελλάδα.

Αυτή η έκδοση αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συγγραφέων και το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου και ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης δε φέρουν ευθύνη για πιθανή χρήση των πληροφοριών που εμπεριέχονται.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Μετανάστευσης & Ασύλου

